

bioland

klar | kritisch | konstruktiv

Цей матеріал перекладено українською мовою міжнародним проектом «Німецько-українська співпраця у галузі органічного сільського господарства». @всі іриви злихціні
Поше чи чаштосве відтворення чи передача цієї публікації в будь-якій формі чи будь-якими засобами, в тому числі електронними, механічними, шляхом фотокопіювання чи запису у будь-якій іншій спосіб можливе лише за попередньої згоди авторів або видавця.

Помічники на винограднику

Автор: Якоб Хьорль, університет Хоенхайм

Про що йдеться

Практичні дослідження показали, що вівці можуть виконувати цінну роботу на винограднику. Використання двох можливих фаз випасу вигідне для виноградаря і з огляду на різноманіття видів.

Інтеграція овець у виноградарство – це новий підхід, який викликає захват у виноградарів. Споживачі та відпочиваючі також у захваті від тварин на виноградниках. Це підтверджує органічний виноградар Фрідріх Рінклін з Айхштеттен-ам-Кайзерштуль, який з 2020 року випасає невелику отару овець на своїх виноградниках. Вівці породи Шропшир належать другу фермера, який вирощує органічні різдвяні ялинки. Вже два роки відбувається гарна співпраця.

Практичний дослідницький

проект «win win на винограднику» (W3) показав, який успіх має використання овець на виноградниках. Наразі розробляється відповідний практичний посібник. З 2019 року в рамках проекту проводиться науковий аналіз складної системи та її економічних і екологічних ефектів. За належних умов можна навіть утримувати овець на виноградниках цілий рік. Це було показано в ході випробувань з залученням 40 овець протягом чотирьох вегетаційних сезонів, які паслися на різних ділянках і в декількох місцях, допомагаючи науковим дослідженням.

Найважливіший висновок: вівці не їдять виноград з моменту, як тільки плід досягне розміру виноградної кісточки і доки він не змінить колір і не почне дозрівати. З іншого боку, вівці люблять обрива-

Шропширські вівці видають листя з лози для органічного виноградаря Фрідріха Рінкліна та "звільняють" незрілий виноград

ти листя навколо грону винограду. Тому виноградарі можуть використовувати овець спеціально для дефоліації виноградної зони. З цього можна визначити основні періоди випасу:

- взимку від збору винограду до розпускання бруньок навесні;
- влітку за виключенням фаз поїдання;
- за певних умов також під час двох фаз поїдання, від бутонізації, під час цвітіння, до фази дробового зерна та під час фази дозрівання від зміни кольору до збирання врожаю.

Лише три породи овець підходять для випасу на виноградниках влітку. Оптимально підходять шропширські вівці, які часто використовуються на органічних ялинкових плантаці-

ях і, як правило, не можуть ставати на задні ноги. Уссанська порода (бретонська карликова вівця) також підходить, але вона менше їсть і тому менш ефективна для догляду за виноградниками. Третю породу, Саутдаун, важко отримати. Для зимового випасу вибір породи не має значення.

Якщо ви хочете випасати овець і в так звані фази поїдання, ви можете захистити лози: проста система з електричними дротами утримує овець подалі. Крім того, такий метод, як зворотне та мінімальне зрізання, виводить найважливіші частини рослини за зону досяжності овець.

Сплануйте захист рослин

Під час фази літнього випасу проводяться заходи із захисту рослин і тварини поглинають препарати в залежності від діючої речовини та її стійкості. Тому, як запобіжний захід, під час і протягом декількох днів після обробки рослин, овець слід перевести в інші місця, такі як перелоги або фруктові галявини. Мідь, що використовується в органічному виноградарстві, може накопичуватися в організмі овець і потенційно викликати хронічну мідну токсичність: якщо виникає виняткова стресова ситуація після перевищення порогового значення для конкретної тварини, накопичена мідь може різко вивільнитися. Це викликає гостре отруєння міддю. Вівці є порівняно чутливими до міді серед сільськогосподарських тварин, що значною мірою залежить також і від породи: більш давні породи, такі як три вищезгадані, переносять більш високі порогові значення. У той же час, сірка, яка часто використовується разом з міддю, та інші мікроелементи (залізо, молібден і цинк) діють як

антагоністи, пригнічуючи накопичення міді в організмі тварини.

В рамках проєкту зразки, отримані від забитих тварин, показали дещо підвищений рівень міді, який був нешкідливим для здоров'я. Через невелику кількість зразків складне ветеринарне питання ще не було остаточно з'ясоване. У м'язовому м'ясі не було виявлено залишків використаних засобів захисту рослин і вироблені продукти харчування були безпечними. Фрідріх Рінклін, який обробляє 12 гектарів виноградників разом зі своєю дружиною Анною, також вирощує стійкі до грибків сорти винограду (піві), які не потребують значного захисту. Влітку вівці можуть безперешкодно пастися на таких лозах з мінімальною обрізкою. Виноград практично недоступний для овець. Рінклін дозволяє взимку випас на лозах з плоскою аркою решіткою. Коли на лозах розпускаються бруньки, тварин відводять до ялиників, а під час дозрівання винограду — до фруктових галявин. Через два роки вже встановлюється певний ритм випасу.

Виноградарі та вівчарі ділять роботу з догляду за тваринами, і сім'я Рінклінів змогла легко почати випас на своїх виноградниках. «Спільний догляд за тваринами — це весело і виграно для обох сторін», — підтверджує винороб Bioland.

Дефоліація на крутих схилах

Рекомендується співпраця з досвідченими вівчарями. Це пов'язано з тим, що доглядати за отарою та добробутом тварин в умовах безперервного виноробства досить складно. Перші вівчарські ферми відкривають для себе

цю нішу як послугу для виноградарства.

Вівці можуть забезпечити цілеспрямовану підтримку роботи на винограднику. Виноградарі повинні регулювати кількість тварин на гектар відповідно до стадії розвитку виноградної лози, а також і кормів, доступних на огороженій ділянці. Тоді вівці надійно розчищать виноградну зону. Це економічно цікаво для виноградарів, особливо на крутих схилах і великих суміжних ділянках. Оцінки, проведені в рамках проєкту, показали, що якість винограду на лозах, які були дефоліатовані вівцями, може конкурувати з виноградом, обрізаним вручну. Обидва методи працюють значно краще, ніж механічне видалення листя. 15 дорослим вівцям породи Шропшир знадобилося 12 днів, щоб видалити листя з одного гектара виноградників. Проєкт зафіксував 40 годин робочого часу, необхідного для будівництва огорожі, переміщення, щоденних перевірок тварин, поділу території мобільними огорожами та перевірки результатів дефоліації. Ручна дефоліація такої ж площі потребує приблизно 75 робочих годин. Залежно від погодинної оплати праці різниця у вартості становить від 300 до 1100 євро/га.

На виноробні Rinklin вівці підтримують зелений покрив і водночас інтенсивно обробляють ґрунт своїми копитами. При цьому вони компенсують сліди механічної обробки під лозою. Фрідхельм Рінклін згадує: «Все почалося з ідеї утопічного виноградаря з міцними сортами винограду та мінімальною фізичною працею. Ми самі були здивовані, що це дійсно так добре спрацювало!»